

KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING

Ink 2014 -05- 2 6

Målnr 6d-17
Aktbil 32

Hjelp i debatten om nätavgifterna

Striden om elnätsavgifterna och deras skälighet utkämpas inte bara i rättssalarna. Minst lika viktig är mediebevakningen och kampen om den allmänna opinionen.

Text: Björn Forsman

Energimarknadsinspektionen förlorade första rondan av den juridiska kraftmätningen. Men domarna i förvaltningsrätten blev samtidigt startsignal i fajten om publikens sympatier.

Redan samma dag varnade inspektionen på sin hemsida för "extrema höjningar för elnätskunderna" till följd av domarna. Enligt Ei skulle nätföretagen med stöd av domarna ha rätt ta ut hela 196 miljarder av kunderna för åren 2012 – 2015, delvis i form av retroaktiva nätavgifter.

Nivån innebär enligt Ei en ökning med närmare 50 procent, jämfört med de 132 miljarder som nätföretagen debiterade under den föregående tillsynsperioden.

Nyhetsmedia var inte sena att hänga på:

"Din elräkning kan komma att chockhöjas" förkunnade Aftonbladet på sin löpsedel.

"Ska ditt elbolag höja priset? Kolla listan" löd rubriken i Expressen över en artikel som talade om chockhöjningar och innehöll en lista över samtliga nätbolag som överklagat sina intäktsramar.

Skrämselpropaganda

Ronald Liljegren, chefsjurist på Svensk Energi, tycker att inspektionen ägnar sig åt ren skrämselpropaganda.

– Siffran som inspektionen räknat fram är över huvud taget inte realistisk, om den ens stämmer. Den bygger på osannolika antaganden om att samtliga nätföretag, även de som inte överklagat, kommer att begära rättelse av sina rambeslut, säger han.

– Dessutom skulle alla företagen utnyttja dessa höjda intäktsramar maximalt.

Enligt advokat Torgny Wetterberg, som biträdd många av de överklagande företagen i rätten, så jämför Ei äpplen med päron när hotbilden målas upp:

– Domarna ger inte företagen rätt att ta ut mer än de själva begärt. Företagen begärde ursprungligen möjlighet att ta ut

totalt 183 miljarder, om samtliga företag räknas in. Men kom ihåg att bara hälften av företagen överklagade, påpekar han.

– I själva verket ger domarna cirka 23 miljarder mer än vad Ei ursprungligen beviljade i sina rambeslut, beräknat på samtliga företag. Men från den summan ska man räkna bort sex miljarder som Ei medgivit under processens gång. Så skillnaden mellan inspektionens egen uppfattning och rättsens domar uppgår till cirka 18 miljarder.

– Genom att inte alla företag överklagat blir beloppet dock avsevärt lägre.

"Inga höjningar"

Men det är långt ifrån säkert att ens företagen som överklagat utnyttjar möjligheterna till utvidgade intäktsramar, om och när domarna vinner laga kraft.

Tvärtom gick en rad nätföretag ut med pressmeddelanden och debattinlägg som lovade inga eller bara mycket måttliga tariffhöjningar under tillsynsperioden: Nätbolagen Inom Skellefteå Kraft, Skånska Energi, Jönköping Energi och Jämskraft var några av rösterna i den mediakören.

– Från vår sida var överklagandet i första hand en principfråga. Vi såg problem med en övergångsmetod som ska vara i 18 år och påverka vårt investeringsutrymme, kommenterar Mats Sjöström på Skånska Energi.

EON Elnät gick så långt att man förklarade att förvaltningsrättens dom inte betyder någonting:

– Den övre nivån för vår intäktsram som domen fastställer har vi aldrig varit i närheten av, förklarar Per-Olof Lindholm på EON Elnät.

Enligt honom hade EON i princip kunnat leva med den intäktsram som övergångsmetoden räknade fram, även om företaget hade invändningar mot metoden som sådan.

Att EON fullföljde sin talan i rätten berodde i stället på att företaget och Ei hade olika uppfattning i några frågor av

mindre ekonomisk betydelse, men med stor principiell vikt.

– Det är bakgrunden till att vi gått ut till kunderna och sagt att vi inte kommer att göra några ändringar av våra tariffer med anledning av den här domen, säger Per-Olof Lindholm.

"Litar inte på myndigheter"

På Fortum välkomnade Bengt Johansson, ansvarig för regleringsfrågor, rättsens utslag och betonade att domarna ger företagen ekonomiskt utrymme för att genomföra de investeringar i näten som behövs.

Men inte heller Fortum kommer enligt honom att utnyttja intäktsramen fullt ut.

– Det talade vi om redan i vår ansökan. Men vi behöver den säkerhetsmarginalen eftersom vi investerar på 40 års sikt men känner bara regleringen de närmsta fyra åren, i bästa fall. Vi litar helt enkelt inte på politiker och myndigheter, eftersom man har varit inne och petat i regleringen så många gånger, säger Bengt Johansson.

"Teoretiskt räkneexempel"

På Energimarknadsinspektionen medger Tony Rosten att siffran 196 miljarder inte är helt realistisk, eftersom det inte är troligt att alla nätföretag kommer att begära omprövning av intäktsramarna. Han ser siffran mer som ett teoretiskt räkneexempel på vad domarna skulle kunna betyda för den samlade avgiftsnivån och på orimligheten i domstolens beslut.

– Samtidigt måste vi ju räkna med att de företag som drivit process menar allvar med de intäktsramar de begärt. Annars blir ju systemet absurt, säger han.

Tony Rosten tycker det är intressant att så många elnätsföretag efter utslaget deklarerat att nätavgifterna inte ska höjas.

– Om de inte behöver de belopp som de fått rätt till, så är det väl rimligt att de nu reviderar sina krav.